

Ukąszenie kleszcza to wypadek przy pracy

Chociaż sam kleszcz nie spowoduje wypadku przy pracy, to jednak jego ukąszenie może być czasem uznane za zewnętrzną przyczynę takiego wypadku. I to nie tylko leśników, ale na przykład nauczycieli. Jeśli bowiem zarażony kleszcz ukąsi podczas szkolnej wycieczki do lasu czy parku nauczyciela, w wyniku czego ten zachoruje na boreliozę, to można już będzie traktować to jako nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, które wiąże się z pracą.

Wówczas można to ukąszenie (a nie jego skutek w

postaci choroby) kwalifikować jako wypadek przy pracy. Podobną interpretację przyjął 16 lutego 2000 r. Sąd Najwyższy.

Warto pamiętać, że aby mówić o wypadku przy pracy, dane zdarzenie musi wystąpić nagle, pod wpływem działania przyczyny zewnętrznej. Nie musi być nią narzędzie pracy, ale także siły przyrody, a więc w tym wypadku ukąszenie kleszcza. -irb

---

**■ Zapłać odszkodowanie
podwładnemu
pogryzionemu
przez pasożyta → GPP5**

Zapłać odszkodowanie podwładnemu pogryzionemu przez pasażera

Kleszcz raczej nie może spowodować wypadku przy pracy. Jednak już jego ukąszenie w pewnych warunkach może być uznane za zewnętrzną przyczynę wypadku przy pracy

IZABELA RAKOWSKA-BOROŃ

Tak może być na przykład wtedy, gdy podczas wycieczki szkolnej do lasu czy parku zarażony kleszcz ukąsi nauczycielkę, a ta w wyniku tego ukąszenia zachoruje na boreliozę. Takie ukąszenie przez kleszcza może być bowiem traktowane jako nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, które wiąże się z pracą i może być kwalifikowane jako wypadek

zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną.

Musi być gwałtowne

Przypomnijmy, że nagłość zdarzenia oznacza gwałtowne działanie przyczyny zewnętrznej, a więc w tym przypadku – ukąszenia kleszcza. Stanowi więc zaprzeczenie powolnego rozwoju lub kumulowania się objawów charakterystycznych dla chorób zawodowych.

Sąd Najwyższy w wyroku z 8 grudnia 1998 r. (II UKN 349/98) orzekł, że **dlugotrwałe oddziaływanie na organizm pracownika szkodliwych warunków zatrudnienia, które doprowadza do nagłego ujawnienia się skutku chorobowego, nie jest wypadkiem przy pracy** w rozumieniu

wcześniej musiał mieć zwyrodnienie kręgosłupa, a ostatnia czynność jeszcze tylko pogłębiła jego schorzenie. Zostało to zakwalifikowane jako wypadek przy pracy.

Schorzenie w wykazie

Przypomnijmy, że choroba zawodowa jest następstwem zatrudnienia w warunkach narażających na tę chorobę określoną w rozporządzeniu Rady Ministrów z 30 lipca 2002 r. w sprawie wykazu chorób zawodowych, szczegółowych zasad postępowania w sprawach zgłaszania podejrzenia, rozpoznawania

nia zachoruje na boreliozę. Takie ukąszenie przez kleszcza może być bowiem traktowane jako nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, które wiąże się z pracą i może być kwalifikowane jako wypadek przy pracy.

O takiej interpretacji zdecydował Sąd Najwyższy, który 16 lutego 2000 r. (II UKN 425/99) rozpatrywał kasację od wyroku jednego z wojewódzkich sądów pracy i ubezpieczeń społecznych zaskarżonego przez nauczycielkę.

Wypadek czy choroba

Kobieta domagała się jednorazowego odszkodowania w związku z uszczerbkiem na zdrowiu spowodowanym boreliozą, która była następstwem ukąszenia przez kleszcza właśnie podczas wycieczki szkolnej. Sąd Najwyższy w sprawie II UKN 425/99 rozpatrywał, czy zasądzenie tego odszkodowania było zasadne.

Państwowy terenowy inspektor sanitarny zakwalifikował rozpoznaną u nauczycielki boreliozę jako schorzenie zawodowe. Pracodawca nie kwestionował charakteru tej choroby. Pracownica jednak wniosła kasację, w której domagała się odszkodowania. Chciała, aby zostało przesądzone, że przewlekłe zapalenie mózgu i opon mózgowo-rdzeniowych (które także zostało uznane przez inspektora za chorobę zawodową) pozostawało w związku z boreliozą.

Sąd Najwyższy, oddalając kasację, zauważył, że nie ulega wątpliwości, iż zachorowanie na boreliozę było wynikiem ukąszenia przez kleszcza podczas wykonywania przez pracownika czynności zawodowych. Jednak to ukąszenie, a nie jego skutek w postaci choroby, powinno być kwalifikowane jako nagłe

wanie na organizm pracownika szkodliwych warunków zatrudnienia, które doprowadza do nagłego ujawnienia się skutku chorobowego, nie jest wypadkiem przy pracy w rozumieniu ustawy o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. W innym wyroku, z 18 marca 1999 r. (II UKN 523/98), SN wyjaśnił także, że nie jest wypadkiem przy pracy zdarzenie, którego następstwa chorobowe występują po okresie znacznie przekraczającym jedną dniówkę roboczą.

Aby zdarzenie zostało uznane za wypadek przy pracy, musi być nie tylko nagłe, ale także wywołane przez zewnętrzną przyczynę – czyli taką, która nie wynika z wewnętrznych właściwości organizmu człowieka.

Przyczyną zewnętrzną może być więc nie tylko narzędzie pracy, lecz także siły przyrody, a nawet praca i czynność samego poszkodowanego. Mogą to być również działania lub zaniechania różnych osób. Istotne jest, aby zdarzenie wywołane zostało czynnikiem pozostającym na zewnątrz organizmu pracownika. Wyjaśnić trzeba, że przesłanka dotycząca przyczyny zewnętrznej jest spełniona również wówczas, gdy przyczyna ta nie jest wyłącznym powodem sprawczym zdarzenia, lecz w wyniku jego działania następuje pogorszenie istniejącego samoistnego schorzenia.

GPP • PRZYKŁAD

Pan Mariusz jest magazynierem w firmie meblarskiej. Kiedy wypakowywał towar, spadła na niego paczka wraz z częścią szafy. Wskutek tego doznał urazu kręgosłupa. Badania w szpitalu wykazały, że pan Mariusz już

nistrów z 30 lipca 2002 r. w sprawie wykazu chorób zawodowych, szczegółowych zasad postępowania w sprawach zgłaszania podejrzenia, rozpoznawania i stwierdzania chorób zawodowych oraz podmiotów właściwych w tych sprawach (DzU nr 132, poz. 1115). W myśl tego rozporządzenia, nie tylko musi to być choroba określona w wykazie stanowiącym jego załącznik, ale ponadto ma zostać spowodowana długotrwałym działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy.

A zatem jak wskazał Sąd Najwyższy we wspomnianej sprawie z 16 lutego 2000 r., przytaczając wszystkie wspomniane wyżej argumenty, nie może być skutecznie podważone ustalenie sądów niższej instancji, że przebyte przez nauczycielkę kleszczowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych nie zostało spowodowane chorobą zawodową, było ono bowiem wynikiem ukąszenia przez kleszcza. Sąd podkreślił, że nie ma wątpliwości, iż zachorowanie kobiety na boreliozę było wynikiem (skutkiem) ukąszenia przez kleszcza. W tych warunkach ukąszenie, a nie jego skutek w postaci choroby, powinno być kwalifikowane jako nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną. ■

@ masz pytanie,
wyślij e-mail do autorki
i.rakowska@rp.pl

GPP • PRZYPOMINA

Ustawowe definicje

Ustawa wypadkowa definiuje wypadek przy pracy jako nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych;
  - podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
  - w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.
- Na równi z wypadkiem przy pracy w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie wypadkowej traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:
- w czasie podróży służbowej w okolicznościach innych niż wyżej określone, chyba że wypadek spowodowany został postępowaniem pracownika, które nie pozostaje w związku z wykonywaniem powierzonych mu zadań;
  - podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
  - przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Zatem aby dane zdarzenie można było uznać za wypadek przy pracy, muszą być spełnione cztery przesłanki, a mianowicie: nagłość zdarzenia, przyczyna zewnętrzna, związek wypadku z pracą i uraz. Przez to ostatnie pojęcie rozumie się uszkodzenie tkanek ciała lub narządów człowieka, które nastąpiło w wyniku działania czynnika zewnętrznego. Może wystąpić w różnym nasileniu i rozległości. Uraz może być natychmiastowym następstwem wypadku albo może nastąpić w późniejszym terminie. ■